

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

Зоологічний музей біологічного факультету

О.М. Коротя, Н.І. Лебедєва

Каталог

ГНІЗД, КЛАДОК ТА ЯЄЦЬ ПТАХІВ

Запоріжжя 2014

УДК: 631.227:591.563:639.1.034(477.64-2)

Каталог гнізд, кладок та яєць птахів / Коротя О.М., Лебедева Н.І. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. – 40 с.

У каталозі гнізд та кладок птахів колекції Зоологічного музею біологічного факультету Запорізького національного університету наводяться відомості щодо видової належності, особливостей розташування, будови та розмірів гнізд, розмірів кладок та яєць в них, дата та місто збору, прізвище та ініціали колектора.

Для спеціалістів орнітологів, працівників природоохоронних установ, викладачів та студентів біологічних факультетів вищих навчальних закладів.

Відповідальний за випуск

д-р біол. наук, проф. В.І. Домніч

Рецензенти

канд. біол. наук В.А. Костюшин
канд. біол. наук І.С. Мітяй

Передмова

Збільшення безсистемного техногенного впливу людини на навколишнє середовище призвело до суттєвого перетворення останнього. Вплив людини на природні комплекси викликає зміни існуючих і появу нових ландшафтів; особливо інтенсивно ці процеси розгортаються в останні два століття. Трансформація природного середовища зумовлює скорочення ареалів видів, навіть до повного зникнення останніх.

Інтерес до музейної справи у цілому, і зокрема до збирання та зберігання різноманітних колекцій у всьому світі досить високий та постійно зростає. Наукові колекції займають особливе місце. Зараз вирішення багатьох завдань – фауністичних, зоогеографічних, таксономічних – становиться неможливим без вивчення колекційних матеріалів; сформувалися та розвиваються оологія та індологія, музейні колекційні збори використовуються для моніторингу довкілля. Тому цінність фондів колекцій в сучасних умовах неоціненна.

Гніздобудування – характерна особливість розмноження птахів. Знайдене гніздо – документ, який підтверджує факт мешкання в даній місцевості певного виду птахів. За характером гнізда та місцем його розташування можна скласти уявлення про ряд важливих особливостей біології птахів. Вивчення конструкції гнізда, його будівельного матеріалу, способу прикріплення до опори, характеристики самої опори допомагає з'ясувати форми взаємозв'язків організму та середовища його мешкання.

В Зоологічному музеї біологічного факультету ЗНУ зберігається кладки яєць 165 виду птахів, які відносяться до 19 рядів та 41 родини. Основою фондів зоологічного музею є колекція гнізд, кладок та яєць, яка була передана у дар запорізьким колекціонером Б.Я. Гордтом, що була зібрана у 60-х – 70-х роках (до прийняття нормативно-правових актів щодо охорони та використання тваринного світу, міжнародні та національні Червоні книги). Більшість видів, що представлені у колекції, належать до сибірської та далекосхідної фаун, та не зустрічається на території України у гніздовий період. До того ж, у колекції представлені кладки рідких та зникаючих видів, екзотичних тропічних видів.

Таксономія наведена за:

- Фесенко Г.В., Бокотей А.А. Анотований список українських назв птахів фауни України (з характеристикою статусу видів). – Київ-Львів, 2007. – 112 с.
- Фауна мира: Птицы: Справочник / Галушин В.М., Дроздов Н.Н., Ильичев В.Д. и др.; Под редакцией В.Д. Ильичева. – М.: Агропромиздат, 1991. – 311 с.

Скорочення

обл. – область

р-н – район

м. – місто

с. – село

р. – ріка

оз. – озеро

d – діаметр

лот. – лоток

d_z – зовнішній діаметр

d_l – діаметр лотка

h – висота

б/е – без етикетки

РЯД ПІРНИКОЗОПОДІБНІ *PODICIPEDIFORMES*

Родина Пірникозові *Podicipedidae*

Рід Пірникоза *Podiceps* Latham, 1787

1. Пірникоза велика (*Podiceps cristatus* (Linnaeus, 1758), Большая поганка)
 - а) Росія, Новосибірська обл., Здвїнській р-н, залив Глухая Отнога. Колонія великих поганок. 11.05.1975 р. Колектор: Акулінін В.Н. Розміри: d_z – 51 см; d_1 – 19 см; будівельний матеріал – відмерла навколводна рослинність. В кладці 3 слабо висиджених яйця. Розміри яєць: 58,5×38,0; 59,3×38,0; 56,0×37,0.
 - б) Кладка б/е 3 яйця: 57,1×37,9; 58,0×38,0; 56,9×37,1.
 - в) Кладка б/е 5 яєць: 58,4×38,1; 59,0×37,9; 58,7×38,0; 56,1×37,0; 57,0×37,8.
 - г) Кладка б/е 3 яйця: 58,2×38,0; 58,8×37,9; 59,0×38,0.
2. Поганка сірощока (*Podiceps grisegena* (Boddaert, 1783), Серощекая поганка)
 - а) Кладка б/е 3 яйця: 51,0×31,9; 51,1×32,0; 49,7×32,1.

РЯД ПЕЛІКАНОПОДІБНІ *PELECANIFORMES*

Родина Бакланові *Phalacrocoracidae*

Рід Баклан *Phalacrocorax* Brisson, 1760

3. Баклан великий (*Phalacrocorax carbo* (Linnaeus, 1758), Большой баклан)
 - а) Туркменська РСР. Південно-східна частина оз. Сарикамиш. Піщаний острів без рослинності. Гніздо-тумба із суччя саксаулу, зцементованого великою кількістю посліду. 28.05.1985 р. Колектор: Бачурін Г.М. В кладці 4 свіжих яйця. Розміри яєць: 63,6×42,2; 64,1×40,8; 64,0×42,6; 62,6×42,0.
 - б) Кладка б/е 2 яйця: 64,0×42,2; 63,9×42,1.

РЯД ЛЕЛКОПОДІБНІ *CICONIIFORMES*

Родина Чаплєві *Ardeidae*

Рід Чапля *Ardea* Linnaeus, 1758

4. Бугайчик (*Jxobrychus minutus* (Linnaeus, 1766), Малая выпь)
 - а) Кладка б/е 6 яєць: 34,2×27,0; 33,6×26,9; 36,0×25,9; 34,1×26,7; 35,7×25,4; 34,1×26,0.

Рід Квак *Nycticorax* T. Forster, 1817

5. Квак (*Nycticorax nycticorax* (Linnaeus, 1758), Кваква)
- а) Кладка б/е 3 яйця: 52.0×33,8; 52.1×33,8; 52,1×33,7.
 - б) Кладка б/е 4 яйця: 52,1×34,0; 51,9×33,9; 51,7×33,9; 52,2×34,0.
 - в) Кладка б/е 4 яйця: 52,0×33,7; 52.1×34,1; 50,8×34,0; 52,0×33,8.

Рід Жовта чапля *Ardeola* Boie, 1822

6. Чапля жовта (*Ardeola ralloides* (Scopoli, 1769), Желтая цапля)
- а) Росія, Краснодарський край, Слов'янський р-н, 3 км на північ від хутора Прорвінського, в лимані Гіркий. Гніздо знаходилося над водою на висоті 0,5 м. на торішньому очереті. Змішана колонія чепури малої, чаплі жовтої та коровайки. 09.06.1980 р. Колектор: Заболотний М.Л. Розміри гнізда: dz – 22 см; h – 27 см; dl – 12 см.; h лот. – 6 см. В кладці 5 яєць. Розміри: 39,0×29,6; 38,0×28,8; 38,0×28.5; 39,2×30,0; 38,5×28.6.

Рід Чапля *Ardea* Linnaeus, 1758

7. Чапля руда (*Ardea purpurea* (Linnaeus, 1766), Рыжая цапля)
- а) Росія, Краснодарський край, Слов'янський р-н, Хутор Прорвінській. Приазовські плавні, важкодоступні зарості очерету. Колонія з 132 пар. 24.04.1982 р. Колектор: Заболотний М.Л. Гніздо: d_z – 96 см; d_l – 32 см; h – 39 см; h над водою – 4 см. В кладці 5 слабо висиджених яєць. Розміри: 53,5×42,0; 53,9×40,3; 53,0×42,0; 52,0×41,3; 52,8×41,5.
 - б) Кладка б/е 5 яєць: 53,8×40,2; 53,5×42,1; 53,0×42,0; 52,6×41,1; 52,7×41,5;
 - в) Кладка б/е 6 яєць: 53,9×40,2; 53,8×40,3; 52,9×41,4; 52,1×42,0; 52,9×41,2; 53,0×41,6.
8. Чапля сіра (*Ardea cinerea* (Linnaeus, 1758), Серая цапля)
- а) Кладка б/е 4 яйця: 59.0×42,0; 59,1×42,0; 59,2×41,9; 59,0×42,2.
 - б) Кладка б/е 5 яєць: 58,7×42,0; 59,1×42,1; 58,9×42,1; 59,0×41,8; 59,1×42,0

Родина Лелекові *Ciconiidae*

Рід Лелека *Ciconia* Brisson, 1760

9. Лелека білий (*Ciconia ciconia* (Linnaeus, 1758), Белый аист)
- а) Україна, м. Запоріжжя. 1990 р. Живий куточок дитячої залізниці. Колектор: Мельничук Б.І. В кладці 1 яйце розміром: 77,0×55,5.

РЯД ГУСЕПОДІБНІ *ANSERIFORMES*

Родина Качкові *Anatidae*

Рід Казарка *Branta Scopoli, 1769*

10. Казарка (*Branta* sp. Scopoli, 1769, Казарка)

- а) Україна, м. Запоріжжя. Живий куток дитячої залізниці. 05.04.1983 р.
Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 2 свіжих яйця. Розміри: 67,5×46,0; 66,9×47,1.

Рід Гуска *Anser Brisson, 1760*

11. Гуска сіра (*Anser anser* (Linnaeus, 1758), Серый гусь)

- а) Україна, околиця м. Дніпропетровська, р. Самара. Гніздо в очереті.
14.05.1993 р. Колектор: Кравцов О.В.
В кладці 2 свіжих яйця. Розміри: 87,5×60,0; 88,5×61,0.
б) Кладка б/е 2 яйця: 87,6×60,0; 87,9×60,8.
в) Кладка б/е 3 яйця: 87,4×60,0; 88,4×60,1; 87,7×60,8.

12. Гуменник (*Anser fabalis* (Latham, 1787), Гуменник)

- а) Кладка б/е 2 яйця: 84,2×54,5; 83,0×53,0.

Рід Біла гуска *Chen Voie, 1822*

13. Гуска біла (*Chen caerulescens* (Linnaeus, 1758), Белый гусь)

- а) Росія, острів Врангеля. Щебениста різнотравна тундра. Гніздо поглиблення в ґрунті, вислане шматочками лишайника. 06.05.1979 р.
Колектор: Дорогою М.В.
У кладці 2 яйця. Розміри: 82,1×55,0; 79,5×54,3.

Рід Гірська гуска *Eulabeia Reichenbach, 1853*

14. Гуска гірська (*Eulabeia indica* (Latham, 1790), Горный гусь)

- а) Кладка б/е 3 яйця: 80,0×53,1; 80,1×52,0; 76,0×51,0.

Рід Лебідь *Cygnus Bechstein, 1803*

15. Лебідь-шипун (*Cygnus olor* (Gmelin, 1789), Лебедь-шипун)

- а) Україна, м. Запоріжжя, парк «Дубовий гай». Гніздо штучне з сухого сіна злаків, знаходилось на плотуку в стоячому водоймищі. 1990 р.
Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 3 яйця. Розміри: 112,5×74,5; 112,3×75,5; 109,5×76,0.

16. Лебідь-кликун (*Cygnus cygnus* (Linnaeus, 1758), Лебедь-кликун)
а) Росія, Томська обл., с. Чернильниково. Гніздо знаходилося на зарослому очеретом і осокою озері. 10.05.1981 р. Колектор: Москвітін С.С. В кладці 2 насиджених яйця. Розміри: 107,3×69,7; 107,3×69,7.

Рід Галагаз *Todorna* von Oken, 1817

17. Галагаз (*Tadorna tadorna* (Linnaeus, 1758), Пеганка)
а) Казахстан, Кизил-Ординська обл., околиця станції Бемчокум, нижня течія р. Сирдар'ї. Піщана напівпустеля з невеликими солоними озерами, зарості очерету. Гніздо на землі під завалом сухого очерету в 50 метрах від берега солоного озера. Довжина входу – 1,3 м. 20.05.1984 р. Колектор: Гордт Б.Я.
Розміри гнізда: dz – 25 см; dl – 12 см.
В кладці 4 яйця. Розміри: 58,1×42,5; 58,8×44,2; 57,0×42,1; 59,1×43,8.

Рід Качка *Anas* Linnaeus, 1758

18. Крижень (*Anas platyrhynchos* (Linnaeus, 1758), Кряква)
а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, заплава р. Кеті, в 10 м. від урізу води. Гніздо знаходилося в сухій траві. Побудоване з сухого матеріалу рогозу й осоки, лоток бідно викладений сірим пухом. 25.05.1976 р. Колектор Назаренко О.І.
Розміри гнізда: d_z – 38 см, h – 13,5 см, d_1 – 20 см, h – 8 см.
В кладці 8 свіжих яєць. Розміри: 56,2×40; 60×43; 61×43; 55,2×41; 56,8×43; 59×44; 55,6×41; 58×43.
б) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. Гніздо в будиночку, лоток викладений сухою травою і пухом. 7.04.1983 р. Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 10 свіжих яєць. Розміри: 61,0×43,5; 60,5×43,9; 60,4×43,5; 60,6×43,5; 60,6×41,5; 57,8×41,0; 56,8×40,5; 58,0×43,9; 58,0×41,2; 54,8×39,5.
в) Україна, м. Запоріжжя, плавні в районі дитячої залізниці. Гніздо з сухої трави і темного пуху знаходилося в очереті над водою в 80-100 м від річки. 16.05.1983 р. Колектор: Гордт Б.Я.
Розміри гнізда: d_z – 21 см, d_1 – 15 см, h – 11 см, h лот. – 6 см.
В кладці 8 слабо насиджених яєць. Розміри: 57,5×41,2; 57,6×39,9; 57,3×40,5; 58,8×41,0; 57,1×41,1; 57,0×40,0; 56,5×39,5; 57,2×40,0.
г) Кладка б/е 6 яєць: 57,8×41,1; 61,0×43,4; 56,8×40,6; 58,1×43,9; 58,1×41,1; 54,9×39,6.
д) Кладка б/е 5 яєць: 59,1×40,5; 60,3×43,6; 59,9×41,9; 58,7×42,6; 61,0×43,3.

19. Чирянка мала (*Anas crecca* (Linneus, 1758), Чирок-свистунок)
а) Україна, околиця селища Білий Яр. Лоток викладений сірим пухом.
25.05.1972 р.
В кладці 5 ненасиджених яєць. Розміри: 47,5×34; 45,8×33; 45×33,5;
44×33,2; 44,5×33.
20. Чирянка велика (*Anas querquedula* (Linneus, 1758), Чирок-трескунок)
а) Україна, околиця с. Білий Яр. Березняк, у болоті під хворостом. Гніздо з
сухої трави і листя берези, вал викладений пухом самого птаха.
05.06.1972 р.
В кладці 3 слабо насиджених яйця. Розміри: 46×32,8; 45×32,5; 44×33.
21. Нерозень (*Anas strepera* (Linneus, 1758), Серая утка)
а) Росія, Ставропольський край, Панасівській р-н, околиця с. Чудове.
Острів 25×14 м. на оз. Манич-Гуділо. Гніздо знаходилося на землі в
колонії мартина сріблястого та крячок. 26.05.1982 р.
В кладці 7 слабо насиджених яєць. Розміри: 54,8×36,3; 57,5×37,9;
54,5×36,5; 52,1×38,8; 52,9×37,2; 54,5×37,0; 52,5×37,9.
22. Шилохвіст (*Anas acuta* (Linneus, 1758), Шилохвость)
а) Росія, Томська обл., Верчньокетський р-н, с. Сегондіно. Болото з
рідкими сосонками. Гніздо знаходилося на острівці площею 5 кв. м.
Лоток викладений сухим листям дикого розмарину, валик – пухом
самого птаха. 18.05.1980 р. Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 3 слабо насиджених яйця. Розміри: 57,0×40,5; 58,3×38,8;
54,5×39,5.
23. Ширококоніска (*Anas clypeata* (Linneus, 1758), Широконоска)
а) Кладка б/е 2 яйця: 51,6×37,9; 50,2×37,5.
24. Качка чорна (*Anas rubripes*, Чорная кряква)
а) Кладка б/е 8 яєць: 56,8×43,0; 55,0×42,9; 57,0×41,0; 56,0×43,5; 54,0×42,5;
56,5×42,8; 57,1×41,9; 56,6×42,4.
б) Росія, Бурятська АР, Читинська обл., с. Краснокаменська. Заплава
тайгової річки з дрібними озерами. Гніздо на купині в заростях осоки.
18.05.1985 р. Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 3 свіжих яйця. Розміри: 56,4×43,4; 55,4×42,8; 57,0×42,1.

Рід Чернь *Aythya* Voie, 1822

25. Попелюх (*Aythya ferina* (Linnaeus, 1758), Красноголовая чернеть)
- а) Росія, Новосибірська обл., Здвїнській р-н, околиця с. Іпатово, оз. Гагарьє. Гніздо знаходилося на високій купині в 7 м від центрального плеса. Зроблене з сухих стебел очерету. Лоток викладений пухом. 25.06.1975 р. Колектор: Акулінін В.М.
Розміри гнізда: dz – 30 см, dl – 18 см; h – 14 см; h лот. – 10 см.
В кладці 5 яєць. Розміри: 63,2×46; 61,5×44,5; 63,8×46,5; 63,0×45,1; 63,0×45,5.

Рід Гоголь *Bucephala* Baird, 1858

26. Гоголь (*Bucephala clangula* (Linnaeus, 1758), Обыкновенный гоголь)
- а) Росія, Новосибірська обл., Коливанській р-н, оз. Мензелінське. Змішаний сосново-березовий ліс. Гніздо розташоване в штучній дуплянці. 15.06.1989 р. Колектор: Яновський О.І.
В кладці 4 яйця. Розміри: 57,5×42,5; 56,0×42,0; 56,1×43,1; 57,6×41,4.

Рід Турпан *Melanitta* Voie, 1822

27. Синьга (*Melanitta nigra* (Linnaeus, 1758), Синьга)
- а) Росія, півострів Ямал, р. Хадита-Яха. 10.07.78 р. Колектор: Бачурін Р.І.
В кладці 1 яйце: 65,8×43,9.

Рід Крех *Mergus* Linnaeus, 1758

28. Крех малий (*Mergus albellus* (Linnaeus, 1758), Луток)
- а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр. Заплава р. Кагарма. Гніздо в дуплі сухої осики на висоті 10 м. Лоток викладений пухом самого птаха. 13.06.1972 р. Колектор: Міколін К.І.
В кладці 2 яйця. Розміри: 54,5×37,4; 55,8×37,4.

Рід Гусак Патагонський *Chloephaga* Eyton, 1838

29. Гусак Магелана (*Chloephaga picta* (Gmelin, 1789), Магелланов гусь)
- а) Кладка б/е, 1 яйце 80,8×54,1.

Рід Нильські гусаки *Alopochen* Linnaeus, 1766

30. Гусаки нильські (*Alopochen aegyptiacus* (Linnaeus, 1766), Нильские гуси)
а) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці.
04.05.1990 р. Колектор: Гордт .Я.
В кладці 4 яйця. Розміри: 70,0×50,6; 70,9×50,0; 70,5×50,1; 70,1×50,5.

Рід Лісові качки *Aix* Voie, 1828

31. Мандаринка (*Aix galericulata* (Linnaeus, 1758), Мандаринка)
а) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. Гніздо в будиночку, викладене сіном. 10.04.1983 р. Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 3 яйця. Розміри: 52,1×40,0; 54,7×39,1; 55,0×36,6.
32. Королінська качка (*Aix sponsa* (Linnaeus, 1766), Каролинская утка)
а) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. 15.05.1985 р.
Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 10 яєць. Розміри: 52,9×36,9; 51,5×37,8; 52,1×37,3; 52,4×37,2;
52,3×36,3; 53,0×37,7; 52,1×37,6; 53,2×36,5; 53,0×37,8; 54,5×39,5.

Рід Мускусні качки *Cairina* Linnaeus, 1758

33. Качка мускусна (*Cairina moschata* (Linnaeus, 1758), Мускусная утка)
а) Кладка б/е 2 яйця 60,0×45,6; 64,1×45,5.

РЯД СОКОЛОПОДІБНІ *FALCONIFORMES*

Родина Яструбові *Accipitridae*

Рід Лунь *Circus* Lacedede, 1799

34. Лунь лучний (*Circus pygargus* (Linnaeus, 1758), Луговой лунь)
а) Беларуська РСР, Гомельська обл., Регицький р-н, Золотушенське лісництво.
Стара вирубка. Гніздо на землі в траві. 20.05.1981 р. Колектор:
Самусев О.Д.
В кладці 3 слабо насиджених яйця. Розміри: 39,5×31,8; 40,5×31,5;
41,1×31,0.
35. Лунь очеретяний (*Circus aeruginosus* (Linnaeus, 1758), Болотный лунь)
а) Беларуська РСР, Гомельська обл., Пітковській р-н, ставки рибгоспу
«Червона Зоря». Гніздо розташоване на землі в очереті. 17.05.1981 р.
Колектор: Самусев О.Д.
В кладці 4 свіжих яйця. Розміри: 49,1×39,2; 47,5×38,4; 49,5×38,7;
48,0×37,3.

Рід Яструб *Accipiter* Brisson, 1760

36. Яструб малий (*Accipiter nisus* (Linnaeus, 1758), Перепелятник)
а) Кладка б/е 1 яйце: 36,4×30,0.

Рід Канюк *Buteo* Lacerpede, 1799

37. Канюк звичайний (*Buteo buteo* (Linnaeus, 1758), Обыкновенный канюк)
а) Україна, Сумська обл., околиця с. Шостка, лівий берег р. Шостки.
Гніздо на висоті 9 м. в розвилці сосни. 01.05.1988 р. Колектор:
Афанасьєв В.Т.
В кладці 1 яйце: 54,5×43,1.

Родина Соколові *Falconidae*

Рід Сокіл *Falco* Linnaeus, 1758

38. Боривітер звичайний (*Falco tinnunculus* (Linnaeus, 1758), Обыкновенная пустельга)
а) Україна, м. Запоріжжя, Зелений Яр, лісосмуга. 05.05.1993 р. Колектор:
Кравцов А.А.
В кладці 1 яйце. Розміри: 36,8×30,0.
39. Підсоколик великий (*Falco subbuteo* (Linnaeus, 1758), Чеглок)
а) Кладка б/е, 1 яйце 37,5×30,1.

РЯД КУРОПОДІБНІ *GALLIFORMES*

Родина Фазанові *Phasianidae*

Рід Куріпка *Perdix* Brisson, 1760

40. Куріпка сіра (*Perdix perdix* (Linnaeus, 1758), Серая куропатка)
а) Росія, м. Томськ, Держуніверситет. Січень 1965 р. Колектор:
Москвітін С.С.
Одне свіже яйце: 34,0×26,0.

Рід Перепілка *Coturnix* Vonapararte, 1791

41. Перепілка (*Coturnix coturnix* (Linnaeus, 1758), Перепел)
а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр,
заливний осоковий луг з чагарником-вербняком. Гніздо на землі біля
куща. 17.05.1971 р. Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 7 свіжих яєць. Розміри: 32,1×25,5; 32,1×25,5; 32,5×24,8;
32,5×24,6; 32,0×25,1; 33,0×25,0; 33,0×25,1.

42. Перепілка японська (*Coturnix japonica*, Японський (немой) перепел)
- а) Україна, Запорізька обл., Орехівській р-н, с. «Червоний Жовтень». 17.04.1988 р. Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 14 свіжих яєць. Розміри: 32,0×25,5; 32,3×24,3; 32,5×24,9; 32,0×25,0; 32,0×25,5; 32,5×26,2; 32,5×25,0; 32,5×24,9; 32,4×24,5; 32,3×25,0; 29,8×26,0; 30,1×26,0.

Рід Фазан *Phasianus* Linnaeus, 1758

43. Фазан (*Phasianus colchicus* (Linnaeus, 1758), Фазан, кавказька форма)
- а) Вірменська РСР, м. Степанавян. Долина гірської річки. Гніздо в очереті біля колючого чагарнику. 17.04.1973 р. Колектор: Петросян С.О.
В кладці 8 слабо насиджених яєць. Розміри: 46,0×37,1; 47,7×38,0; 46,2×37,2; 48,6×37,1; 46,3×37,0; 47,0×37,1; 47,9×37,0; 46,5×37,2.
- б) Кладка б/е 8 яєць: 43,4×35,7; 42,5×34,5; 42,0×36,2; 42,9×36,5; 44,0×36,3; 43,8×36,9; 45,0×36,0; 42,0×36,5.
- в) Кладка б/е 9 яєць: 45,1×35,9; 48,7×37,0; 46,0×36,8; 45,0×35,1; 46,7×37,0; 47,7×37,8; 46,0×36,8; 46,1×37,0; 46,0×36,0.
- г) Кладка б/е 9 яєць: 45,3×36,0; 46,0×36,9; 46,9×36,8; 45,0×36,3; 44,1×36,1; 43,9×34,1; 45,1×36,0; 44,8×35,9; 42,0×36,6.
- д) Кладка б/е 5 яєць: 47,7×37,7; 46,8×35,1; 46,9×37,0; 47,0×36,1; 47,1×36,7.

Рід Фазан вухатий *Crossoptilon* Hodgson, 1838

44. Фазан вухатий (*Crossoptilon* sp. (Hodgson, 1838), Ушастий фазан)
- а) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. Гніздо в будиночку, лоток викладений сіном. 31.05.1983 р. Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 5 яєць. Розміри: 57,0×42,0; 57,6×42,6; 57,9×42,5; 55,0×41,5; 58,1×42,9.

Рід Воротничковий фазан *Chrysolophus* Gray, 1834

45. Фазан золотистий (*Chrysolophus pictus* (Linnaeus, 1758), Золотистий фазан)
- а) Кладка б/е 7 яєць. Розміри: 42,0×33,6; 40,2×32,0; 42,3×34,0; 42,9×34,1; 40,9×32,8; 42,2×33,9; 42,3×32,1.
- б) Кладка б/е 4 яйця. Розміри: 42,9×34,6; 42,8×34,1; 42,1×34,6; 43,2×34,6.
46. Фазан алмазний (*Chrysolophus amherstiae* (Leadbeater, 1829) Алмазний фазан)
- а) Кладка б/е 3 яйця. Розміри: 48,0×36,1; 43,4×34,8; 45,0×39,9.

Рід Лофури *Lophura Fleming*, 1822

47. Лофура чорна (*Lophura leucomelana* (Latham, 1790), Чёрная лофура)
а) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. 08.06.1990 р.
Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 7 незапліднених яєць. Розміри: 50,0×37,5; 49,2×37,8; 50,0×38,3;
49,9×37,0; 49,5×37,5; 49,0×37,0; 50,0×37,5.
48. Лофура Свайнова (*Lophura swinhoii*, Свайнова лофура)
а) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. 1989 р.
Колектор: Мельничук Б.В.
В кладці 10 яєць. Розміри: 54,0×41,4; 52,2×41,3; 53,5×40,0; 48,5×38,0;
54,1×41,0; 51,5×40,3; 52,3×40,0; 51,5×38,5; 51,9×40,5; 52,2×39,5.
б) Кладка б/е 7 яєць: 55,1×41,2; 55,0×40,0; 53,9×40,3; 54,9×41,6; 53,5×39,0;
53,6×40,1; 53,0×39,5.
49. Лофура срібляста (*Lophura pucthemera* (Linnaeus, 1758), Серебрянная лофура)
а) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. Гніздо в будиночку. 05.05.1983 р. Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 6 незапліднених яєць. Розміри: 52,1×39,0; 49,1×37,9; 49,0×38,6;
48,6×37,2; 49,2×38,3; 49,0×38,0.
б) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. Травень 2005 р.
Колектор: Черненко В.М.
В кладці 9 яєць. Розміри: 51,1×39,2; 53,5×41,2; 51,9×40,0; 51,1×40,1;
52,0×40,6; 51,1×39,1; 53,4×39,0; 52,0×40,0; 50,0×40,0.
50. Лофура вогнистоспина (*Lophura ignita* (Shaw, 1798), Огненноспинная лофура)
а) Росія, Новосибірський зоопарк. 1973 р. Колектор: Акулінін В.М.
В кладці 1 яйце. Розміри: 52,0×40,2.

Рід Строкатий фазан *Syrmaticus*

51. Строкатий фазан Еліота (*Syrmaticus ellioti* (Swinhoe, 1872), Пестрій фазан Эллиота)
а) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. Гніздо в будиночку. 10.06.1990 р. Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 10 незапліднених яєць. Розміри: 48,2×35,9; 49,9×35,1;
49,5×35,7; 50,0×35,2; 50,0×35,5; 49,0×35,8; 49,5×35,8; 49,0×35,2;
50,0×35,1; 49,0×35,4.

Рід Пава *Pavo* (Linnaeus, 1758)

52. Пава звичайна (*Pavo cristatus* (Linnaeus, 1758), Обыкновенный павлин)
- а) Росія, Новосибірський зоопарк. 15.05.1972 р. Колектор: Казанцев О.М.
В кладці 4 свіжих яйця. Розміри: 68,0×50,0; 68,1×50,0; 63,0×47,5;
67,5×51,7.
- б) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. 10.05.2007 р.
В кладці 4 яйця. Розміри: 69,0×51,7; 66,1×49,9; 65,6×50,6; 64,5×50,6.

Рід Цесарка *Numida* Linnaeus, 1758

53. Цесарка (*Numida meleagris* (Linnaeus, 1758), Цесарка)
- а) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. 28.03.1983 р.
Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 8 свіжих яєць. Розміри: 50,5×40,2; 53,0×37,5; 53,5×39,5;
50,0×36,1; 47,1×36,3; 48,0×36,5; 50,5×38,0; 50,5×36,9.

РЯД ЖУРАВЛЕПОДІБНІ *GRUIFORMES*

Родина Пастушкові *Rallidae*

Рід Пастушок *Rallus* Linnaeus, 1758

54. Пастушок (*Rallus aquaticus* (Linnaeus, 1758), Пастушок)
- а) Кладка б/е 6 яєць. Розміри: 42,6×30,1; 46,1×29,8; 42,2×30,9; 43,8×30,1;
44,6×30,0; 43,9×30,9.

Рід Погонич *Porzana* Vieillot, 1816

55. Погонич звичайний (*Porzana porzana* (Linnaeus, 1766), Погоньш)
- а) Україна, Чернігівська обл. Новгород-сіверській р-н, с. Чуплетово.
Піднесена ділянка трав'янистого луку. Гніздо на землі, серед
різнотрав'я. 25.06.1999 р. Колектор: Афанасьєв В.Т.
В кладці 10 свіжих яєць. Розміри: 34,0×24,6; 31,0×23,8; 33,6×24,6;
32,0×24,5; 33,5×25,0; 35,1×23,0; 32,9×23,0; 32,0×23,0; 33,1×25,0;
33,0×25,0.

Рід Курочка *Gallinula* Brisson, 1760

56. Курочка водяна (*Gallinula chloropus* (Linnaeus, 1758), Камышница)
- а) Кладка б/е, 7 яєць. Розміри: 41,8×39,40; 44,2×32,1; 43,5×29,9; 43,0×29,1;
43,5×28,9; 45,0×30,0; 45,1×30,9.

- б) Кладка б/е, 8 яєць. Розміри: 43,9×30,0; 43,6×30,0; 41,6×30,0; 41,6×29,2; 40,1×29,8; 38,2×28,3; 41,0×29,1; 39,9×29,9.
- в) Кладка б/е, 9 яєць. Розміри: 42,9×30,5; 45,5×30,0; 42,9×30,9; 44,0×30,8; 44,6×29,0; 42,1×31,1; 41,9×30,0; 45,0×30,9; 40,0×29,0.
- г) Кладка б/е, 10 яєць. Розміри: 40,9×28,9; 41,0×29,5; 42,9×29,1; 42,2×29,1; 41,0×29,5; 42,0×29,0; 39,2×27,1; 42,1×29,9; 48,5×29,4; 44,2×28,5.

Рід Лиска *Fulica* Linnaeus, 1758

57. Лиска (*Fulica atra* (Linnaeus, 1758), Лысуха)

- а) Україна, м. Запоріжжя, плавні біля дитячої залізниці. Гніздо з сухих стебел очерету, знаходилося на воді. 06.05.1983 р. Колектор: Гордт Б.Я. В кладці 7 свіжих яєць. Розміри: 52,6×36,0; 55,0×35,5; 51,1×35,6; 52,9×36,9; 51,0×36,1; 53,0×36,9; 51,0×35,9.
- б) Кладка б/е, 7 яєць. Розміри: 55,1×37,8; 54,8×37,1; 55,0×36,4; 56,0×37,1; 55,3×37,7; 55,2×37,8; 54,8×37,9.
- в) Кладка б/е, 7 яєць. Розміри: 55,5×37,4; 55,6×37,8; 55,5×37,8; 54,2×36,9; 55,9×37,2; 56,9×36,6; 55,2×37,6.
- г) Кладка б/е, 8 яєць. Розміри: 55,1×38,7; 55,2×39,0; 51,2×38,9; 56,0×38,9; 56,7×37,1; 55,2×38,0; 53,5×38,3; 55,0×39,2.
- д) Кладка б/е, 8 яєць. Розміри: 51,1×34,9; 52,0×36,1; 55,1×36,9; 54,1×37,0; 53,6×36,8; 54,0×37,9; 54,2×37,0; 53,5×37,0.
- е) Кладка б/е, 4 яйця. Розміри: 53,4×36,0; 54,0×37,7; 53,6×37,0; 54,0×37,0;

РЯД СИВКОПДІБНІ *CHARADRIIFORMES*

Родина Сивкові *Charadriidae*

Рід Пісочник *Charadrius* Linnaeus, 1758

58. Пісочник малий (*Charadrius dubius* (Scopoli, 1786), Мальный зуек)

- а) Росія, Томська обл., Верхньокетській р-н, околиця с. Білий Яр. Заливний заплашний луг біля р. Білоярська Анга. Гніздо на землі після порубкових залишків і від оброблення деревини. 05.06.1980 р. Колектор: Гордт Б.Я. В кладці 4 свіжих яйця. Розміри: 30,3×21,8; 31,0×21,8; 30,2×21,8; 30,5×21,7.
- б) Кладка б/е, 4 яйця. Розміри: 30,4×21,8; 30,2×21,7; 30,2×21,8; 30,5×21,8.
- в) Кладка б/е, 1 яйце. Розміри: 31,0×21,8.

59. Пісочник морський (*Charadrius alexandrinus* (Linnaeus, 1758), Морской зуек)
- а) Туркменська РСР, Красноводська обл., Красноводський залив, оз. Шинкаренко. Гніздо на піщаній косі під кущем тамариксу. 11.05.1982 р. Колектор: Кремнев Л.О.
В кладці 3 свіжих яйця. Розміри: 30,3×2,3,0; 29,2×23,2; 30,0×23,0.
- б) Кладка б/е, 3 яйця. Розміри: 29,4×23,1; 30,2×23,2; 30,0×22,9.

Рід Чайка *Vanellus* Brisson, 1760

60. Чайка (*Vanellus vanellus* (Linnaeus, 1758), Чибис)
- а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр. Колонія на моховому болоті, біля вирубки соснового бору. 18.05.1979 р. Колектор: Гордт Б.Я.
В кладці 4 свіжих яйця. Розміри: 44,1×32,2; 42,1×33,1; 43,0×32,9; 42,0×32,2.

Родина Чоботарові *Recurvirostridae*

Рід Кулик-довгоніг *Himantopus* Brisson, 1760

61. Кулик-довгоніг (*Himantopus himantopus* (Linnaeus, 1758), Ходулочник)
- а) Росія, Краснодарський край, Слов'янський р-н, хутір Прорвінський Колонія з 13 пар у плавнях. 06.05.1981 р. Колекто: Заболотний М.Л.
Розміри гнізда: dz – 8 см, dl – 6,5 см; h – 8 см; h лот. – 4 см.
В кладці 4 слабо насиджених яйця. Розміри: 46,0×32,1; 42,1×32,0; 47,2×32,2; 48,0×32,0.

Родина Куликосорокові *Haematopodidae*

Рід Кулик-сорока *Haematopus* Linnaeus, 1758

62. Кулик-сорока (*Haematopus ostralegus* (Linnaeus, 1758), Кулик-срока)
- а) Туркменська РСР, Красноводська обл., Красноводський залив, острів Осушной (західний берег). Гніздо – ямка в піску з черепашником в 30 м від берега. 13.05.1980 р. Колектор: Кремнев Л.А.
В кладці 3 свіжих яйця. Розміри: 53,0×37,3; 53,4×37,3; 54,0×37,2.
- б) Кладка б/е, 3 яйця. Розміри: 53,1×37,2; 53,4×37,2; 53,3×37,3.

Родина Баранцеві *Scolopacidae*

Рід Коловодник *Tringa* Linnaeus, 1758

63. Коловодник звичайний (*Tringa totanus* (Linnaeus, 1758), Травник)
- а) Україна, Краснодарський край, Слов'янський р-н, болотистий берег лиману. Колонія з 24 пар. 27.05.1981 р. Колектор: Заболотний М.Л. Розміри гнізда: d_z – 11 см, d_1 – 6,5 см; h – 7 см; h лот. – 4 см. В кладці 4 свіжих яйця. Розміри: 43,9×32,0; 43,0×31,8; 42,5×31,0; 43,5×31,5.
- б) Кладка б/е, 2 яйця. Розміри: 42,9×31,7; 43,0×31,7.
64. Коловодник ставковий (*Tringa stagnatilis* (Bechstein, 1803), Поручейник)
- а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр. Заплава р. Кеті. Гніздо на землі біля стогу сіна. 09.05.1978 р. Колектор: Гордт Б.Я. В кладці 3 свіжих яйця. Розміри: 35,6×24,5; 35,0×24,9; 31,0×24,2.

Рід Набережник *Actitis* Illiger, 1811

65. Набережник (*Actitis hypoleucos* (Linnaeus, 1758), Перевозчик)
- а) Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр. Гніздо на землі біля автостради. 06.06.1981 р. Колектор: Гордт Б.Я. Розміри гнізда: d_z – 10 см, h – 5 см. В кладці 2 свіжих яйця. Розміри. 36,5×25,1; 36,9×25,3.

Рід Брижач *Philomachus* Anonymus [=Merrem], 1804

66. Брижач (*Philomachus pugnax* (Linnaeus, 1758), Турухтан)
- а) Кладка б/е, 4 яйця. Розміри: 44,9×30,9; 44,2×30,0; 44,2×32,0; 44,0×30,5.

Рід Малий баранець *Lymnocyrtes* Kaup, 1829

67. Баранець малий (*Lymnocyrtes minimus* (Brunnich, 1764),
- а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр. Сирий осоковий заливний луг. Гніздо в дерновинні осоки на купині біля струмка. 16.08.1971 р. Колектор: Княмов К.К. В кладці 1 яйце (бовтанка). Розмір яйця: 38,5×27,0.

Рід Баранець *Gallinago* Brisson, 1760

68. Баранець великий (*Gallinago media* (Latham, 1787), Дупель)
- а) Кладка б/е, 4 яйця. Розміри: 43,5×31,1; 44,0×31,5; 43,5×32,0; 43,0×31,4.

69. Баранець звичайний (*Gallinago gallinago* (Linnaeus, 1758), Бекас)
- а) Україна, Сумська обл., Шосткінський р-н, околиця с. Маковий. Правий берег р. Шостки. Заболочена ділянка трав'янистого луку. Гніздо на осоковій купині серед дрібної води в 7 м від берега. 11.05.1987 р. Колектор: Афанасьєв В.Т.
В кладці 4 свіжих яйця. Розміри: 42,1×29,1; 41,1×29,0; 41,1×28,7; 40,9×28,9.
- б) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр. Велике трав'янисто-мохове болото з карликовою березою. Гніздо на моховій купині прикрите чагарником. 30.05.1982 р. Колектор: Гордт Б.Я. Розміри гнізда: d_z – 10 см, h – 3,5 см. Лоток викладений сухим листям чагарнику і стеблами журавлини.
В кладці 4 свіжих яйця. Розміри: 40,5×27,2; 40,5×28,0; 41,2×27,5; 40,5×28,0.

Родина Мартинові *Laridae*

Рід Мартин *Larus* Linnaeus, 1758

70. Мартин сріблястий (*Larus argentatus* (Pontoppidan, 1763), Серебристая чайка)
- а) Кладка б/е, 6 яєць. Розміри: 67,1×48,0; 66,1×48,1; 70,0×50,0; 64,1×48,9; 65,0×47,2; 71,0×49,9.
71. Мартин звичайний (*Larus ridibundus* (Linnaeus, 1766), Озерная чайка)
- а) Росія, Ставропольський край, острівець на оз. Манич. Гніздо на землі, лоток викладений сухими стеблами трави. 26.05.1982 р. Колектор: Петросян С.О.
Розміри гнізда: d_z – 16 см, d_l – 14 см; h – 5 см; h лот. – 4 см.
В кладці 3 свіжих яйця. Розміри: 48,1×35,6; 48,6×35,4; 45,2×34,8.
- б) Кладка б/е, 2 яйця. Розміри: 46,0×35,1; 46,1×35,2
- в) Кладка б/е, 2 яйця. Розміри: 46,1×35,1; 46,1×35,0
72. Мартин тонкодзьобий (*Larus genei* (Breme, 1840), Морской голубок)
- а) Росія, Ставропольський край, околиця с. Чудове. Острівець на оз. Манич. Гніздо на землі в ямці в колонії мартинів та крячок. 31.05.1978 р. Колектор: Петросян С.О.
Розміри гнізда: d_z – 60 см, d_l – 40 см; h – 10 см.
В кладці 3 слабо насиджених яйця. Розміри: 53,0×36,94; 52,0×35,5; 51,5×37,6.
- б) Кладка б/е, 3 яйця. Розміри: 54,5×37,1; 51,0×36,9; 52,0×36,1.

73. Мартин малий (*Larus minutus* (Pallas, 1776), Малая чайка)

- а) Росія, Новосибірська обл., Чановський р-н. Заливний луг, залитий водою. Змішана колонія малих чайок і світлокрилих крячок. Гніздо на воді, побудоване зі злаків. 31.05.1985 р. Колектор: Балацький М.М. Розміри гнізда: d_z – 18 см, d_1 – 9 см; h – 6 см; h лот. – 3,5 см. В кладці 4 свіжих яйця. Розміри: 41,2×31,0; 39,5×30,5; 39,1×31,0; 39,0×31,2.
- б) Кладка б/е, 3 яйця. Розміри: 41,0×31,0; 40,7×30,0; 41,8×30,9.
- в) Кладка б/е, 3 яйця. Розміри: 41,2×31,0; 40,5×30,2; 40,2×29,2.
- г) Кладка б/е, 3 яйця. Розміри: 40,9×30,4; 41,2×29,9; 40,3×28,9.

Рід Болотяний крячок *Chlidonias Rafinesque, 1822*

74. Крячок білощекий (*Chlidonias hybrida* (Pallas, 1811), Белошекая крачка)

- а) Україна, Дніпропетровська обл., Новомосковський р-н, с. Голубівка. Плавуче гніздо, серед осоки на середині озера. 16.06.1985 р. Колектор: Гудіна О.М. В кладці 3 свіжих яйця. Розміри: 38,5×29,9; 40,5×30,0; 40,4×29,1.

75. Крячок чорний (*Chlidonias niger* (Linnaeus, 1758), Черная крачка)

- а) Росія, Томська обл., Шегарський р-н, с. Б. Чорное, заплава р. Обі. 16.06.1976 р. Колектор: Міловідов С.П. В кладці 3 яйця. Розміри: 37,4×25,1; 36,9×25,2; 37,0×25,1.
- б) Кладка б/е, 3 яйця. Розміри: 35,6×24,9; 32,6×24,1; 31,0×24,2.

76. Крячок білокрилий (*Chlidonias leucopterus* (Temminck, 1815), Белокрылая крачка)

- а) Росія, Томська обл., Кожевниковський р-н, оз. М. Табунак. 11.06.1976 р. Колектор: Стрелков В.С. В кладці 3 свіжих яйця. Розміри: 37,0×25,1 35,5×25,0; 35,0×25,5.

Рід Крячок *Sterna Linnaeus, 1758*

77. Крячок річковий (*Sterna hirunda* (Linnaeus, 1758), Речная крачка)

- а) Росія, Томська обл., Кожевниковський р-н, околиця с. Киреевського, острів на р. Обі. Гніздо-ямка в піску, вистелена гілочками і різнотрав'ям. 12.07.1977 р. Колектор: Міловідов С.П. В кладці 3 насиджених яйця. Розміри: 43,0×32,0; 43,0×30,0; 41,0×31,0.
- б) Росія, Томська обл., Околиця с. Білий Яр, піщаний острів з рідкісним чальником в руслі р. Кеті. Колонія крячок. Гніздо-ямка в піску біля колод. 13.07.1977 р. Колектор: Домнін В.В. В кладці 3 не насиджених яйця. Розміри: 38,5×30,0; 39,0×29,5; 39,5×30,0.

78. Крячок полярний (*Sterna paradisaea* (Pontoppidan, 1763), Полярная крачка
а) Карельська АРСР, Кемський р-н, недалеко від гирла р. Бзаньга, острівець на Білому морі. 20.06.1969 р. Колектор: Зубаровський В.М. В кладці 2 яйця. Розміри: 32,0×28,5; 40,0×28,0.
79. Крячок малий (*Sterna albifrons* (Pallas, 1764), Малая крачка)
а) Кладка б/е, 3 яйця. Розміри: 32,0×23,9; 33,5×24,0; 32,0×24,6.

РЯД ГОЛУБОПОДІБНІ – *COLUMBIFORMES*

Родина Голубові *Columbidae*

Рід Голуб *Columba* Linnaeus, 1758

80. Припутень (*Columba palumbus* (Linnaeus, 1758), Вяхирь)
а) Україна, м. Запоріжжя, живий куточок дитячої залізниці. Гніздо рихле з прутиків на дереві у вольєрі. 28.04.1993 р. Колектор Гордт Б.Я. В кладці 2 яйця. Розміри: 42,0×32,0; 39,7×30,0.
81. Голуб-синяк (*Columba oenas* (Linnaeus, 1758), Клинтух)
а) Росія, Свердловська обл., Ірбітський р-н, с. Зайково. Світлий високостовбурний осичняк, галявина. Гніздо в дуплі в осиці на висоті 5 м. 19.04.1974 р. Колектор Бачурін Г.М. В кладці 2 слабо насиджених яйця. Розміри: 37,8×28,0; 37,2×28,4.
б) Кладка б/е 2 яйця. Розміри: 40,1×30,9; 39,5×28,9.
в) Кладка б/е 2 яйця. Розміри: 38,1×28,0; 38,0×28,1.
82. Голуб сизий (*Columba livia* (Gmelin, 1789), Сизый голуб)
а) Україна, околиця м. Запоріжжя, с. Бабурка. Гніздо в норі великого обриву. 05.03.1993 р. Колектор Гордт Б.Я. В кладці 2 свіжих яйця. Розміри: 42,0×28,2; 43,0×27,5.
б) Україна, околиця м. Запоріжжя, балка. Гніздо в тернині з дрібних гілочок на висоті 2 м. 01.05.2001 р. Колектор Черненко В.М. В кладці 2 яйця. Розміри: 39,9×30,0; 40,1×32,0.

Рід Горлиця *Streptopelia* Bonaparte, 1855

83. Горлиця садова (*Streptopelia decaocto* (Frisvaldszky, 1838), Кольчатая горлица)
а) Україна, м. Запоріжжя. Гніздо з сухих стебел і віток біля 5-поверхової будівлі на дереві на висоті 12 м. 17.04.1983 р. Колектор Гордт Б.Я. Розміри гнізда: d_z – 16 см, d_1 – 6 см; h – 8 см; h лот. – 3,5 см. В кладці 2 свіжих яйця. Розміри: 30,7×21,9; 30,0×24,2.

84. Горлиця звичайна (*Streptopelia turtur* (Linnaeus, 1758), Обыкновенная горлица)
 а) Україна, Харківська обл., околиця с. Борщова, схил яру, лісосмуга на галявині старого листяного лісу. Гніздо на молодому дубку на висоті 1,5 м. 20.06.1976 р. Колектор Кремнєв Л.О.
 В кладці 2 злегка насиджених яйця. Розміри: 30,0×22,5; 30,0×23,3.
85. Горлиця велика (*Streptopelia orientalis* (Latham, 1790), Большая горлица)
 а) Росія, Свердловська обл., Ірбітський р-н, с. Зайково. Вирубка в сосновому лісі, куртина, що залишилася після рубки молодняка. Гніздо в молодняку ялини на висоті 1,2 м., зроблене з тонкого коріння і лиялого пір'я. 27.05.1973 р. Колектор Бачурін Г.М.
 Розміри гнізда: d_z – 170 см, d_l – 90 см; h – 75 см; h лот. – 25 см.
 В кладці 2 слабо насиджених яйця. Розміри: 30,0×23,1; 30,1×23,0.
86. Горлиця мала (*Streptopelia senegalensis* (Linnaeus, 1758), Малая горлица)
 а) Узбекська РСР, Джизакська обл., станція Обручево, культурний ландшафт. Гніздо під навісом будівлі вокзалу. Гніздо – доволі висока споруда з прутиків і травин. 19.04.1975 р. Колектор Бачурін Г.М.
 В кладці 2 яйця. Розміри: 27,2×20,8; 29,1×21,6.

РЯД СОВОПОДІБНІ *STRIGIFORMES*

Родина Совові *Strigidae*

Рід Вухата сова *Asio Brisson, 1760*

87. Сова вухата (*Asio otus* (Linnaeus, 1758), Ушастая сова)
 а) Кладка б/е 1 яйце. Розмір: 38,7×30,5.
88. Сова болотяна (*Asio flammeus* (Pontoppidan, 1763), Болотная сова)
 а) Росія, Томська обл., околиця с. Білий Яр, заплава стариці р. Кеті. Гніздо на землі, лоток викладений сухою травою. 25.05.1975 р. Колектор Панов А.А.
 В кладці 1 яйце. Розмір: 40,5×33,0.

Рід Сич *Athene Boie, 1822*

89. Сич домовий (*Athene noctua* (Scopoli, 1769), Домовой сич)
 а) Україна, Запорізька обл., околиця с. Маячка, Василівський р-н. Стара абрикосова посадка. Гніздо в дуплі на висоті 1,7 м. 04.05.2003 р. Колектор Черненко В.М.
 В кладці 3 яйця. Розміри: 32,5×28,2; 34,0×29,0; 34,0×28,8.

РЯД ДРІМЛЮГОПОДІБНІ *CAPRIMULGIFORMES*

Родина Дрімлюгові *Caprimulgidae*

Рід Дрімлюга *Caprimulgus* Linnaeus, 1758

90. Дрімлюга (*Caprimulgus europaeus* (Linnaeus, 1758), Обыкновенный козодой)
- а) Росія, Томська обл. Верхньокетський р-н, околиця с. Кароліно. Рідколісся в сосновому бору. Гніздо на лісовій хвої. 11.06.1963 р. Колектор Мурзін П.О.
В кладці 2 слабо насиджених яйця. Розміри: 31,7×23,1; 30,8×23,1.

РЯД СЕРПОКРИЛЬЦЕПОДІБНІ *APODIFORMES*

Родина Серпокрильцеві *Apodidae*

Рід Серпокрилець *Apus* Scopoli, 1777

91. Серпокрилець чорний (*Apus apus* (Linnaeus, 1758), Черныйстриж)
- а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр. Гніздо на напівсухій сосні на висоті 20 м в дуплі. 11.06.1980 р. Колектор Гордт Б.Я.
В кладці 3 свіжих яйця. Розміри: 24,8×16,0; 24,4×15,9; 24,1×15,8.

РЯД СИВОРАКШЕПОДІБНІ *CORACIFORMES*

Родина Сиворакшеві *Coraciidae*

Рід Сиворакша *Coracias* Linnaeus, 1758

92. Сиворакша (*Coracias garrulus* (Linnaeus, 1758), Сизоворонка)
- а) Україна, околиця м. Запоріжжя, с. Бабурка. Гніздо в норі глибокого глинистого яру в трьох метрах від поверхні землі. Глибина нори 1 м. 08.06.1981 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 2 яйця. Розміри: 35,7×28,4; 35,1×28,0.

Рід Рибалочка *Alcedo* Linnaeus, 1758

93. Рибалочка (*Alcedo atthis* (Linnaeus, 1758), Обыкновенный зимородок)
- а) Україна, м. Запоріжжя, парк «Дубовий гай». Гніздо в норі глибиною близько 1 м під корінням тополі, що впала у воду протоки. 23.06.1998 р. Колектор Гордт Б.Я.
В кладці 3 свіжих яйця. Розміри: 22,1×18,0; 22,0×18,1; 22,3×18,3.
- б) Кладка б/е 5 яєць: 22,1×18,1; 22,4×18,5; 21,9×18,0; 22,0×18,1; 22,2×18,1.

Родина Бджолоїдкові *Meropidae*

Рід Бджолоїдка *Merops* Linnaeus, 1758

94. Бджолоїдка (*Merops apiaster* (Linnaeus, 1758), Золотистая шурка)
а) Україна, Харківська обл., Готвальдський р-н, с. Лугове. Гніздо в норі неглибокого яру на висоті 1,5 м, глибина нори близько 1,4 м. 15.06.1980 р. Колектор Кремнев Л.О.
В кладці 5 слабо насиджених яєць. Розміри: 26,5×21,9; 27,7×21,6; 27,2×22,0; 25,3×21,6; 27,5×21,8.
95. Бджолоїдка зелена (*Merops superciliosus* (Linnaeus, 1758), Зеленая шурка)
а) Туркменська РСР, Красноводська обл., Гасан-Кулінський р-н, біля озера. Пологі яри в пустинному степу. Гніздо в норі яру в невеликій колонії щурок. Довжина нори 1,8 м, 0-4 см. 04.06.1982 р. Колектор Кремнев Л.О.
В кладці 5 яєць. Розміри: 26,0×21,8; 25,9×21,4; 25,8×21,0; 26,1×21,5; 26,8×21,6.

РЯД ОДУДОПОДІБНІ *UPUPIFORMES*

Родина Одудові *Upiridae*

Рід Одуд *Upira* Linnaeus, 1758

96. Одуд (*Upira erops* (Linnaeus, 1758), Удод)
а) Вірменська РСР, околиця м. Єревану. Гніздо в міжгір'ї старої фортеці. 23.05.1985 р. Колектор Петросян С.О.
В кладці 7 свіжих яєць. Розміри: 25,8×17,8; 24,8×16,0; 25,1×16,2; 24,9×17,0; 25,2×17,1; 25,4×17,1; 25,0×17,0.
б) Україна, Запорізької обл., Василівський р-н, лісництво «Лиса гора». Гніздо в дуплі акації на висоті 0,3 м. 08.05.2005 р Колектор Черненко В.М.
В кладці 4 яйця. Розміри: 25,3×17,6; 24,9×17,1; 25,0×17,1; 24,9×17,0.

РЯД ДЯТЛОПОДІБНІ *PICIFORMES*

Родина Дятлові *Picidae*

Рід Крутиголовка *Jynx* Linnaeus, 1758

97. Крутиголовка (*Jynx lorquilla* (Linnaeus, 1758), Вертешейка)
а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр, в заплаві р. Кеті, в сосновому бору. Гніздо на сухій сосні на висоті 8 м. в дуплі. 18.05.1981 р. Колектор Гордт Б.Я.
В кладці 7 свіжих яєць. Розміри: 20,7×15,5; 20,1×15,0; 20,1×15,1; 19,9×15,0; 20,4×15,2; 20,3×15,1; 20,0×15,1.

- б) Україна, околиця м. Запоріжжя, острів Хортиця. Кладка в дуплі на дереві на висоті 3 м. 20.05.2000 р. Колектор Мельничук Б.І. В кладці 9 яєць. Розміри: 19,8×14,9; 20,1×15,0; 20,4×15,0; 19,8×14,9; 20,0×14,9; 20,1×15,1; 20,2×15,1; 20,4×15,2; 20,4×15,1.

Рід Чорна жовна *Dryocopus Voie, 1826*

98. Жовна чорна (*Dryocopus martius* (Linnaeus, 1758), Желна)

- а) Україна, Сумська обл., Шосткінський р-н, околиця с. Богданівка. Острівний листяний ліс. Дупло в осиці на висоті 4 м. 14.05.1993 р. Колектор Афанасьєв ВТ. В гнізді 1 яйце: 34,8×25,7.

Рід Дятел *Dendrocopus Koch, 1816*

99. Дятел звичайний (*Dendrocopus major* (Linnaeus, 1758), Пестрый дятел)

- а) Кладка б/е 4 яйця: 26,7×20,3; 26,1×20,0; 26,5×20,1; 26,4×20,1.

100. Дятел середній (*Dendrocopus medius* (Linnaeus, 1758), Средний дятел)

- а) Україна, м. Запоріжжя, парк «Дубовий гай». Гніздо в дуплі плакучої верби на березі р. Московки на висоті 3,5 м. Дупло: d – 6 см, глибина – 20 см. 23.05.1988 р. Колектор Гордт Б.Я.

- б) В кладці 2 слабо насиджених яйця Розміри: 24,1×18,6; 23,8×18,0.

- в) Кладка б/е 4 яйця: 24,0×18,5; 23,9×18,1; 24,1×18,1; 23,8×18,0.

101. Дятел білоспинний (*Dendrocopus leucotos* (Bechstein, 1803), Белоспинный дятел)

- а) Росія, Кемеровська обл., Кузнецький Алатау, околиця с. Берікуль. Розріджений осичняк. Гніздо в дуплі осики на висоті 4 м, глибина дупла – 19 см. 24.05.1981 р. Колектор Гурєєв С.П.

- б) В кладці 5 насиджених яєць. Розміри: 24,2×19,3; 24,8×20,3; 24,8×19,3; 25,5×20,0; 25,2×19,9.

- в) Кладка б/е 4 яйця: 24,7×20,2; 25,4×20,0; 25,1×19,8; 24,1×19,4.

102. Дятел малий (*Dendrocopus minor* (Linnaeus, 1758), Малый дятел)

- а) Росія, Свердловська обл., Ірбітський р-н, с. Зайково. Гніздо в одиночній обгорілій вербі на висоті 3 м. 29.05.1977 р. Колектор Бачурін Г.М.

- б) В кладці 4 насиджені яйця. Розміри: 19,0×14,0; 18,4×13,9; 18,8×13,7; 18,5×13,2.

Рід трипалый дятел *Picoides Lacerpede, 1799*

103. Дятел трипалый (*Picoides tridactylus* (Linnaeus, 1758), Трехпалый дятел)

- а) Кладка б/е 2 яйця: 24,1×17,6; 23,2×18,0.

РЯД ГОРОБЦЕПОДІБНІ *PASSERIFORMES*

Родина Ластівкові *Hirundinidae*

Рід Берегова ластівка *Riparia* Forster, 1817

104. Ластівка берегова (*Riparia riparia* (Linnaeus, 1758), Береговая ласточка)

а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Мулетка. Гніздо в норі крутого берегу р. Кеті Глибина нори до 1 м., всередині солома і пір'я. 04.06.1962 р. Колектор ГордтБ.Я.

В кладці 6 не насиджених яєць. Розміри. 17,9×12,8; 18,0×13,0; 17,5×12,5; 18,2×12,5; 18,0×12,9; 18,0×12,8.

Рід Ластівка *Hirundo* Linnaeus, 1758

105. Ластівка сільська (*Hirundo rustica* (Linnaeus, 1758), Деревенская ласточка)

а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, залізнична станція Кеть. Будівля кузні. Гніздо в стіш. 10.06.1978 р Колектор Гордт Б Я. В кладці 4 свіжих яйця. Розміри: 19,5×13,5; 18,9×13,4; 18,5×13,5; 18,8×13,5.

б) Кладка б/е 2 яйця: 19,2×13,4; 19,0×13,4.

Рід Міська ластівка *Delichon* Horsfield et Moore, 1854

106. Ластівка міська (*Delichon urbica* (Linnaeus, 1758), Воронок)

а) Україна, м. Запоріжжя. Гніздо з грудочок землі у формі півкулі з бічним входом знаходилося в карнизі будівлі головного поштамту на висоті 4 м. Лоток викладений ватою, сухими стеблами трав і пухом. 02.06.1988 р. Колектор Гордт Б.Я.

В кладці 5 свіжих яєць. Розміри: 18,9×13,3; 18,5×13,1; 18,4×13,1; 18,1×13,0; 18,6×13,1.

б) Кладка б/е 4 яйця: 18,0×13,0; 18,1×12,9; 18,2×13,0; 18,5×13,1.

Родина Жайворонкові *Alauidae*

Рід Лісовий жайворонок *Lullula* Kaup, 1829

107. Жайворонок лісовий (*Lullula arborea* (Linnaeus, 1758), Лесной жаворонок)

а) Кладка б/е 1 яйце: 20,1×15,8.

Родина Плискові *Motacillidae*

Рід Щеврик *Anthus* Bechstein, 1805

108. Щеврик лісовий (*Anthus trivialis* (Linnaeus, 1758), Лесной конек)
- а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр. Гніздо під купиною з навислою травою в розрідженому хвойному лісі. 12.06.1980 р. Колектор Гордт Б.Я.
В кладці 6 слабо насиджених яєць. Розміри: 19,7×14,8; 19,2×14,9; 19,8×17,7; 20,5×15,0; 20,1×15,0; 19,9×15,0.
- б) Кладка б/е 4 яйця: 19,9×15,1; 20,0×15,0; 19,2×14,8; 19,6×14,7.
109. Щеврик луговий (*Anthus pratensis* (Linnaeus, 1758), Луговой конек)
- а) Приполярний Урал. Мохове болото в ялиново-ялицевій тайзі. Гніздо знаходилося в основі мохової купини. 17.06.1976 р. Колектор Бачурін Г.М.
В кладці 5 слабо насиджених яєць. Розміри: 19,1×14,4; 18,7×14,0; 18,5×13,9; 18,7×13,8; 18,9×14,1.

Родина Сорокопудові *Laniidae*

Рід Сорокопуд *Lanius* Linnaeus, 1758

110. Сорокопуд терновий (*Lanius collurio* (Linnaeus, 1758), Обыкновенный жулан)
- а) Україна, Запорізька обл., Василівській р-н, лісництво «Ліса гора». Гніздо в кущику, порослому травою, на висоті 40 см від землі. 08.06.1997 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 5 яєць. Розміри: 22,3×16,6; 20,0×15,9; 19,9×15,7; 19,7×15,5; 20,1×16,0.
- б) Україна, околиця м. Запоріжжя. Лісосмуга. Гніздо в кущі на висоті 1,8 м від землі. 30.05.2005 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 5 яєць. Розміри: 19,8×15,6; 20,1×15,8; 20,0×16,0; 20,1×16,2; 19,9×15,5.
- в) Кладка б/е 3 яйця: 20,21×16,2; 20,0×16,0; 21,0×16,4.
111. Сорокопуд чернолобий (*Lanius minor* (Gmelin, 1788), Чернолобый сорокопуд)
- а) Україна, Запорізька обл., Василівський р-н. Лісосмуга. Гніздо на боковій гілці акації на висоті 4 м близько 1,5 м від основного стовбуру. 09.06.2001 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 3 яйця. Розміри: 24,8×18,1; 23,9×17,0; 24,1×18,0.

Родина Пронуркові *Cinclidae*

Рід Пронурок *Cinclus Borkhausen, 1797*

112. Пронурок бурий (*Cinclus pallasii* (Temminck, 1820), Оляпка бурая)

а) Кладка б/е 2 яйця: 25,0×18,1; 25,2×18,4.

Родина Мухоловкові *Muscicapidae*

Рід Строката мухоловка *Ficedula Brisson, 1760*

113. Мухоловка строката (*Ficedula hypoleuca* (Pallas, 1764), Мухоловка пеструшка)

а) Кладка б/е 1 яйце: 16,6×12,6.

Рід Трав'янка *Saxicola Bechstein, 1802*

114. Трав'янка лучна (*Saxicola rubetra* (Linnaeus, 1758), Луговой чекан)

а) Росія, Свердловська обл., околиця с. Гать. Луг з рідкими кущиками. Гніздо під сосною в сухій траві. 23.06.1954 р. Колектор Мотилев К.В. Розміри гнізда: d_z – 86 мм, d_1 – 56 мм; h – 55 мм; h лот. – 44 мм.

В кладці 5 насиджених яєць. Розміри: 18,9×14,8; 19,0×14,6; 19,1×14,5; 18,9×14,6; 18,1×14,0.

а) Кладка б/е 2 яйця: 19,0×14,5; 18,9×14,5.

Рід Кам'янка *Oenanthe Vieillot, 1816*

115. Кам'янка звичайна (*Oenanthe oenanthe* (Linnaeus, 1758), Обыкновенная каменка)

а) Україна, Запорізька обл., околиця м. Токмака. Гніздо в купі каміння. 06.05.1972 р.

В кладці 5 яєць. Розміри: 20,9×15,6; 21,0×15,6; 21,1×15,7; 20,1×14,9; 20,4×16,0.

б) Кладка б/е 5 яєць: 21,1×15,7; 20,8×15,5; 19,9×14,8; 19,7×14,0; 19,9×15,0.

Рід Горихвістка *Phoenicurus T. Forster, 1817*

116. Горихвістка звичайна (*Phoenicurus phoenicurus* (Linnaeus, 1758), Обыкновенная горихвостка)

а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н., с. Білий Яр. Гніздо на кромці вирубки соснового бору біля болота, в дуплі осики на висоті 2 м. 23.05.1962 р. Колектор Гордт Б.Я.

В кладці 3 яйця. Розміри: 18,0×13,5; 17,8×14,0; 17,5×13,8.

Рід Водяня горихвістка *Chaimarrornis* Hodgson, 1844

117. Горихвістка водяна (*Chaimarrornis leucosephalus* (Vigors, 1831), Водяная горихвостка)

- а) Росія, Приморський край, поблизу оз. Хасан. Гніздо в щілині скелі.
19.06.1990 р. Колектор Балацький М.М.
В кладці 2 яйця. Розміри: 18,5×13,9; 17,8×12,4.

Рід Вільшанка *Erithacus* Cuvier, 1800

118. Вільшанка (*Erithacus rubecula* (Linnaeus, 1758), Зарянка)

- а) Україна, околиця м. Запоріжжя. Гніздо в напівдуплі на клені, на висоті близько 1 м. 23.05.2006 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 5 яєць. Розміри: 19,7×14,8; 19,1×14,0; 18,9×14,1; 19,0×14,9; 19,9×14,9.

Рід Соловейко *Luscinia* T. Forster, 1817

119. Соловейко східний (*Luscinia luscinia* (Linnaeus, 1758), Обыкновенный соловей)

- а) Україна, Запорізька обл., Василівський р-н, лісництво «Лиса гора». Гніздо на землі, під невеликим кушем. 23.05.2001 р.
В кладці 4 яйця. Розміри: 21,6×16,1; 20,4×16,5; 21,8×16,2; 19,9×15,0.
а) Кладка б/е 2 яйця: 21,2×16,0; 21,0×15,8.

Рід Дрізд *Turdus* Linnaeus, 1758

120. Чикотень (*Turdus pilaris* (Linnaeus, 1758), Рябинник)

- а) Кладка б/е 5 яєць: 28,5×20,8; 29,0×21,1; 27,9×19,9; 28,6×20,9; 28,0×20,1.

121. Дрізд чорний (*Turdus merula* (Linnaeus, 1758), Черний дрозд)

- а) Україна, околиця м. Запоріжжя. Лісосмуга. Гніздо на клені на висоті 1 м. 03.05.2003 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 5 свіжих яєць. Розміри: 28,8×21,4; 28,0×21,1; 27,9×20,8; 28,1×21,2; 28,0×21,3.
б) Україна, Запорізька обл., с. Разумовка. Гніздо розташовувалося в розгалуженні гілок акації на висоті 4 м. 03.05.1988 р.
В кладці 4 яйця. Розміри: 29,0×21,6; 28,7×21,4; 29,1×21,1; 28,9×21,5.
в) Кладка б/е 2 яйця: 27,9×20,1; 28,0×20,2.

122. Дрізд білобровий (*Turdus iliacus* (Linnaeus, 1758), Белобровик)

- а) Кладка б/е 1 яйце: 25,6×18,4.

123. Дрізд співочий (*Turdus philomelos* (C. L. Vrehm, 1831) Певчий дрозд)

- а) Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр, змішаний ліс в 0,4 км від р. Окуньовки. Гніздо всередині обштукатурене осиковою порохнею. 02.06.1975 р. Колектор Гордт Б.Я.
В кладці 5 свіжих яєць. Розміри: 25,5×20,5; 26,0×20,8; 26,0×19,8; 24,8×19,8; 25,0×20,0.
- б) Україна, околиця м. Запоріжжя, плавні. Гніздо на дубі на висоті 1,5 м. 29.04.2002 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 5 яєць. Розміри: 26,0×20,7; 24,7×19,8; 25,4×20,5; 25,0×20,1; 24,9×20,0.
- в) Україна, м. Запоріжжя, Великий луг. 04.06.1997 р.
В кладці 5 яєць. Розміри: 25,4×20,5; 25,5×20,4; 25,9×20,7; 26,0×19,7; 25,6×19,9.
- г) Кладка б/е 5 яєць: 25,3×20,4; 25,5×20,1; 26,0×20,9; 25,9×20,9; 25,4×20,5.
- д) Кладка б/е 6 яєць. 25,1×20,1; 25,3×20,1; 25,0×19,8; 25,0×19,7; 24,8×20,0; 24,9×20,1.
- е) Кладка б/е 2 яйця: 25,1×20,0; 25,5×20,4.

Родина Суторові *Paradoxornithidae*

Рід Вусата синиця *Panurus Koch, 1816*

124. Синиця вусата (*Panurus biarmicus* (Linnaeus, 1758), Усатая синиця)

- а) Кладка б/е 1 яйце: 17,1×14,0.

Родина Кропив'янкові *Sylviidae*

Рід Кобилочка *Locustell Kaup, 1829*

125. Кобилочка річкова (*Locustella fluviatilis* (Wolf, 1810), Речной сверчок)

- а) Україна, м. Запоріжжя, плавні. Гніздо на березі річки в осоці. 16.06.1983 р. Колектор Гордт Б.Я.
В кладці 1 свіже яйце. Розміри 20,0×14,8.

Рід Очеретянка *Acrocephalus J. A. et F. Naumann, 1811*

126. Очеретянка індійська (*Acrocephalus agricola* (Jerdon, 1845), Индийкая камышовка)

- а) Кладка б/е 5 яєць: 16,9×13,0; 15,8×12,9; 16,1×13,3; 16,2×13,5; 16,4×13,4.

127. Очеретянка ставкова (*Acrocephalus scirpaceus* (Hermann, 1804), Тростниковая камышовка)

- а) Кладка б/е 2 яйця: 18,6×13,7; 18,0×13,1.

128. Очеретянка велика (*Acrocephalus arundinaceus* (Linnaeus, 1758), Дроздовидная камышовка)

а) Вірменська РСР, Октемберянський р-н, с. Зартунк, Араратська долина. Гніздо в болоті на очеретах над водою на висоті 70 см. 07.06.1980 р. Колектор Петросян С.О.

Розміри гнізда: $d_z - 11$ см, $d_1 - 6$ см; $h - 12$ см; h лот. – 6 см.

В кладці 5 свіжих яєць. Розміри: $23,6 \times 16,4$; $24,0 \times 16,7$; $21,6 \times 17,0$; $23,4 \times 16,3$; $23,3 \times 16,4$.

б) Кладка б/е 4 яйця: $23,5 \times 16,4$; $21,7 \times 17,1$; $23,2 \times 16,3$; $24,0 \times 16,8$.

129. Очеретянка чагарникова (*Acrocephalus palustris* (Bechstein, 1798), Болотная камышовка)

а) Кладка б/е 3 яйця: $17,0 \times 12,5$; $18,5 \times 13,0$; $18,0 \times 13,5$.

Рід Кропив'янка *Sylvia Scopoli*, 1769

130. Кропив'янка рябогруда (*Sylvia nisoria* (Bechstein, 1795), Ястребиная славка)

а) Кладка б/е 6 яєць: $21,1 \times 15,2$; $21,4 \times 15,0$; $21,2 \times 15,6$; $21,4 \times 16,0$; $21,1 \times 15,5$; $21,1 \times 15,2$.

б) Україна, Сумська обл., околиця м. Шостки. Лівий берег р. Шостки. Лісосмуга з чагарником. Гніздо в мутовці тополі на висоті 3,5 м. 07.06.2004 р. Колектор Афанасьєв В.Т.

В кладці 5 свіжих яєць. Розміри: $20,9 \times 15,5$; $21,1 \times 15,6$; $21,2 \times 15,6$; $21,4 \times 15,1$; $21,5 \times 15,5$.

131. Кропив'янка чорноголова (*Sylvia alricapilla* (Linnaeus, 1758), Черноголовая славка)

а) Білоруська РСР, Гомельська обл., Світлогорський р-н, с. Прудок. Листяний ліс з підліском і чагарником. Гніздо на березі в розвилці на висоті 0,8 м. 21.05.1986 р. Колектор Кремнєв Л.О.

В кладці 5 злегка насиджених яєць. Розміри: $20,0 \times 15,0$; $20,1 \times 15,3$; $20,0 \times 15,0$; $20,0 \times 15,0$; $20,3 \times 15,5$.

б) Україна, Запорізька обл., Василівський р-н, лісовий масив біля с. Маячка. Гніздо на куці на висоті близько 1 м. 21.05.2003 р. Колектор Черненко В.М.

В кладці 5 яєць. Розміри: $20,2 \times 15,5$; $20,3 \times 15,6$; $20,1 \times 15,0$; $20,0 \times 15,1$; $20,3 \times 15,4$.

132. Кропив'янка садова (*Sylvia borin* (Boddaert, 1783), Садовая славка)

а) Росія, околиця с. Бурмістровий. Сосново-березовий ліс з густим підліском біля Обського водосховища. Гніздо в густій кропиві край

дороги. 22.06.1985 р. Колектор Балацький Н.Н.

Розміри гнізда: d_z – 150 мм, d_1 – 62 мм; h – 70 мм; h лот. – 40 мм.

В кладці 3 яйця. Розміри: 20,7×15,3; 20,5×15,0; 20,8×15,3.

133. Кропив'янка сіра (*Sylvia communis* (Latham, 1787), Серая славка)

а) Кладка б/е 5 яєць: 18,3×14,0; 17,9×13,8; 18,0×14,1; 18,1×13,8; 18,5×14,4.

134. Кропив'янка прудка (*Sylvia curruca* (Linnaeus, 1758), Славка-завирушка)

а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр. Змішаний ліс. Гніздо на ялинці на висоті 0,5 м. 20.05.1980 р. Колектор Гордт Б.Я. В кладці 6 свіжих яєць. Розміри: 15,0×11,8; 15,7×12,0; 15,1×12,0; 16,1×12,2; 15,9×12,5; 16,0×13,0.

б) Україна, Запорізька обл., Василівській р-н, лісництво «Лиса гора». Гніздо в кущі молоді акації на висоті 0,5 м. 23.05.2003 р. Колектор: Черненко В.М. В кладці 6 яєць. Розміри: 15,6×11,9; 15,0×11,9; 16,1×12,1; 15,8×12,2; 16,0×12,9; 15,1×11,7.

в) Україна, Запорізька обл., Василівський р-н, лісництво «Лиса гора». Гніздо в кущі на висоті 0,3 м. 10.06.2002 р. Колектор Черненко В.М. В кладці 5 яєць. Розміри: 15,0×12,0; 15,1×12,4; 16,1×12,4; 17,0×12,8; 16,8×13,0.

Кладка б/е 6 яєць: 17,5×13,0; 17,3×13,1; 17,2×13,1; 17,8×13,5; 16,9×12,8; 17,0×13,1.

Рід Вівчарик *Phylloscopus* Boie, 1826

135. Вівчарик-ковалик (*Phylloscopus collybita* (Vieillot, 1817), Пеночка-теньковка)

а) Росія, Кемеровська обл., Кузнецький Алатау, околиця с. Верікуль. Заплава річки, чагарник в розрідженому лісі. Гніздо знаходилося на купині в куртині осоки. 02.07.1978 р. Колектор Гурєєв С.П. Розміри гнізда: d_z – 86 мм, d_1 – 41 мм.

В кладці 4 насиджених яйця. Розміри: 15,4×12,2; 15,5×12,0; 16,0×12,3; 16,0×12,2.

б) Кладка б/е 6 яєць: 15,3×12,2; 15,4×12,3; 15,5×12,1; 16,0×12,2; 16,0×12,4; 15,9×12,3.

136. Вівчарик бурий (*Phylloscopus fuscatus* (Blyth, 1842), Бурая пеночка)

а) Росія, Кемеровська обл., Тіскульський р-н, околиця с. Новий Беринкуль, долина р. Беринкульки. Гніздо в заростях кропиви на відстані 0,2 м від землі побудоване з сухої трави і пір'я. 01.07.1980 р. Колектор Гурєєв С.П. В кладці 3 насиджених яйця. Розміри: 17,4×13,5; 17,6×13,2; 17,3×13,2.

137. Вівчарик-таловка (*Phylloscopus borealis* (Blasius, 1858), Пеночка таловка)
а) Росія, Приполярний Урал, листяно-ялинове рідколісся на схилі звалу з виходом скельних порід. Гніздо в основі порослого мохом пня. 27.06.1976 р. Колектор Бачурін Г.М.
В кладці 3 свіжих яйця. Розміри: 16,8×12,9; 15,8×12,7; 16,0×12,6.

138. Вівчарик зеленокрилий (*Phylloscopus occipitalis* (Blyth, 1845), Зеленокрылая пеночка)
а) Кладка б/е 6 яєць: 15,3×11,9; 15,0×11,6; 14,9×11,1; 15,6×12,0; 15,7×12,0; 15,1×12,1.

Родина Довгохвостосиницеві *Aegithalidae*

Рід Довгохвоста синиця *Aegithalos* Hermann, 1804

139. Синиця довгохвоста (*Aegithalos caudatus* (Linnaeus, 1758), Длиннохвостая синица)
а) Кладка б/е 3 яйця: 14,1×11,0; 13,9×11,0; 14,2×11,1.

Родина Синицеві *Paridae*

Рід Ремез *Remiz* Jarocki, 1819

140. Ремез (*Remiz pendulinus* (Linnaeus, 1758), Обыкновенный ремез)
а) Україна, околиця м. Запоріжжя, заплава р. Дніпро, берег струмка. Гніздо-рукавиця з рослинного пуху й очерету підвішене до тонкої гілки в 2-х м від землі. 06.05.1997 р. Колектор ГордтБ.Я.
В кладці 4 свіжих яйця. Розміри: 16,0×10,9; 12,0×10,9; 16,2×10,8; 17,0×10,8.

Рід Синиця *Parus* Linnaeus, 1758

141. Гаїчка-пухляк (*Parus montanus* (Baldenstein, 1827), Буроголовая гаичка)
а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н., околиця с. Білий Яр. Сосновий бор Гніздо в дуплі соснового пня на висоті 1 м. 04.05.1979 р. Колектор Гордт Б.Я.
В кладці 1 свіже яйце. Розміри: 15,9×12,1.
142. Синиця чорна (*Parus ater* (Linnaeus, 1758), Московка)
а) Україна, околиця м. Томськ. Гніздо в дуплі берези в 40 см від землі. 22.05.1977 р. Колектор Міловідов С.П.
В кладці 6 свіжих яєць. Розміри: 15,0×11,6; 15,1×11,7; 15,6×11,7; 15,5×11,6; 15,4×11,6; 15,6×11,6.

143. Синиця велика (*Parus major* (Linnaeus, 1758), Большая синица)
- а) Україна, м. Запоріжжя, парк «Дубовий гай». Гніздо в дуплі тополі на висоті 1,5 м в заплаві р. Московки. 02.06.1994 р. Колектор ГордтБ.Я. В кладці 9 яєць. Розміри: 18,5×12,8; 18,5×14,0; 18,0×13,1; 18,1×13,0; 18,8×12,9; 18,5×13,4; 18,1×13,6; 18,1×13,4; 18,5×13,1.
- б) Кладка б/е 9 яєць. Розміри: 18,6×12,7; 18,8×13,0; 18,7×13,0; 18,1×12,9; 19,0×13,1; 18,1×13,2; 18,0×13,0; 18,5×13,0; 18,2×13,4.
144. Синиця блакитна (*Parus caeruleus* (Linnaeus, 1758), Обыкновенная лазоревка)
- а) Україна, м. Запоріжжя, парк «Дубовий гай». Гніздо знаходиться в дуплі тополі на висоті близько 1 м 03.05.1998 р. Колектор Гордт Б.Я. В кладці 7 свіжих яєць. Розміри: 15,1×1 1,2; 15,5×1 1,6; 14,9×1 1,0; 15,0×12,0; 14,8×1 1,2; 15,6×12,1; 15,3×1 1,8.
- б) Кладка б/е 1 яйце: 15,2×11,7.

Родина Повзикові *Sittidae*

Рід Повзик *Sitta* Linnaeus, 1758

145. Повзик скельний малий (*Sitta neumayer* (Michahelles, 1830), Малый скалистый поползень)
- а) Вірменська РСР, околиця м. Єреван. Скеляста ущелина. Гніздо на скелі під карнизом на висоті 1,7 м. 23.04.1981 р. Колектор Петросян С.О. В кладці 5 свіжих яєць. Розміри: 21,1×15,7; 20,3×15,7; 20,1×15,6; 20,0×15,7; 20,0×15,6.
146. Повзик скельний великий (*Sitta tephronota* (Sharpe, 1872), Большой скалистый поползень)
- а) Узбекська РСР, Джизакська обл. Скеля в поясі арчового лісу. Гніздо на скелі. Лоток із глини і слини поповзня. Лоток вистелений рихлим шаром шерсті. 15.04.1975 р. Колектор: Бачурін Г.М. В кладці 1 яйце. Розміри: 22,0×16,6.

Родина Підкоришникові *Certhiidae*

Рід Підкоришник *Certhia* Linnaeus, 1758

147. Підкоришник звичайний (*Certhia familiaris* (Linnaeus, 1758), Обыкновенная пищуха)
- а) Росія, Ленінградська обл., с. Петергоф. Листяний ліс. Гніздо за відсталою корою старого дуба, що засихає, на висоті 2,3 м. 17.05.1977 р. Колектор: Раздрогоін М.Ю. В кладці 5 насиджених яєць. Розміри: 15,0×11,2; 15,1×11,0; 14,9×11,5; 15,2×11,2; 15,0×11,0.

Родина В'юркові *Fringillidae*

Рід В'юрок *Fringilla* Linnaeus, 1758

148. Зяблик (*Fringilla coelebs* (Linnaeus, 1758), Зяблик)

- а) Росія, околиця м. Томська. Березовий ліс. Гніздо на березі в 5-ти м від землі. 10.05.1981 р. Колектор Гурєєв С.П.
В кладці 3 слабо насиджених яйця. Розміри: 19,8×14,5; 19,0×14,5; 17,7×14,2.
- б) Україна, околиця м. Запоріжжя. Лісосмуга вздовж балки. Гніздо на клені на висоті 2 м. 03.05.2001 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 5 яєць. Розміри: 18,6×13,9; 19,0×14,1; 19,2×14,2; 19,5× 14,1; 19,1×14,4.

Рід Зеленьяк *Chloris* Cuvier, 1800

149. Зеленьяк (*Chloris chloris* (Linnaeus, 1758), Обыкновенная зеленушка)

- а) Вірменська РСР, м. Степанован. Схил гори в парку пансіонату. Гніздо на невисокій сосні на висоті 2 м. 25.04.1982 р. Колектор Петросян С.О.
В кладці 5 яєць. Розміри: 21,0×16,7; 20,6×16,4; 20,7× 16,6; 20,6×16,3; 20,0×14,0.
- б) Укарїна, Запорізька обл., Василівський р-н, балка біля с. Маячка. Гніздо на куці глоду на висоті близько 2 м. 20.05.2002 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 5 яєць. Розміри: 20,8×16,5; 20,0×14,0; 20,7×16,6; 20,6×16,3; 20,6×16,4.
- в) Україна, околиця м. Запоріжжя. Плавні. Гніздо на молодій сосні на висоті близько 1 м. 22.04.2004 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 5 яєць. Розміри: 21,1×15,0; 20,5×16,2; 21,0×16,4; 20,5×14,1; 20,4×14,9.
- г) Кладка б/е 5яєць: 21,1×16,6; 21,4 \ 16,3; 20,8×15,4; 20,1×16,0; 20,0×13,9.

Рід Щиглик *Carduelis* Brisson, 1760

150. Щиглик (*Carduelis carduelis* (Linnaeus, 1758), Черноголовый щегол)

- а) Кладка б/е 3 яйця: 17,9×13,5; 18,0×13,2; 18,2×13,1.
- б) Кладка б/е 4яйця: 18,5×13,7; 17,8×13,7; 18,0×13,0; 18,8×13,8.
- в) Україна, околиця м. Запоріжжя. Лісосмуга. Гніздо на клені на висоті близько 2,5 м. 05.07.2002 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 5 яєць. Розміри: 18,6×13,5; 18,5×13,4; 18,1×13,1; 18,0×13,8; 17,9×13,0.
- г) Кладка б/е 5 яєць: 17,5×13,0; 17,8×13,2; 18,0×13,2; 18,6×13,4; 19,0×13,6.

Рід Снігур *Pyrrhula* Brisson, 1760

151. Снігур (*Pyrrhula pyrrhula* (Linnaeus, 1758), Обыкновенный снегирь)

- а) Україна, м. Запоріжжя. 28.05.2006 р. Колектор Черненко В.М.
В кладці 2 яйця. Розміри: 21,9×14,1; 22,0×14,5.

Рід Костогриз *Coccothraustes* Brisson, 1760

152. Костогриз (*Coccothraustes coccothraustes* (Linnaeus, 1758),
Обыкновенный дубонос)

- а) Кладка б/е 1 яйце: 24,1×17,4.

Родина Горобцеві *Passeridae*

Рід Горобець *Passer* Brisson, 1760

153. Горобець хатній (*Passer domesticus* (Linnaeus, 1758), Домовой воробей)

- а) Кладка б/е 4 яйця: 21,1×15,8; 22,0×15,9; 22,1×15,4; 21,8×15,5.

154. Горобець польовий (*Passer montanus* (Linnaeus, 1758), Полевой воробей)

- а) Кладка б/е 2 яйця: 19,0×14,1; 18,8×13,2.

Родина Шпакові *Sturnidae*

Рід Шпак *Sturnus* Linnaeus, 1758

155. Шпак звичайний (*Sturnus vulgaris* (Linnaeus, 1758), Обыкновенный скворец)

- а) Росія, м. Томськ, гніздо в шпаківні, побудоване з сухої трави і пір'я.
05.05.1978 р. Колектор Гурєєв С.П.
В кладці 5 свіжих яєць. Розміри: 31,0×21,2; 29~9×21,0; 31,1×21,5;
29,5×21,3; 31,3×21,6.

156. Шпак рожевий (*Sturnus roseus* (Linnaeus, 1758), Розовый скворец)

- а) Вірменська РСР., Аштаракський р-н, с. Уджан. Гніздо серед скель і
розвалин старої фортеці. 21.06.1979 р. Колектор Петросян С.О.
Розміри гнізда: d_z – 12 см, d_1 – 9 см; h – 8 см; h лот. – 5 см.
В кладці 1 яйце. Розміри: 25,6×19,7.

Родина Воронові *Corvidae*

Рід Сойка *Garrulus* Brisson, 1760

157. Сойка (*Garrulus glandarius* (Linnaeus, 1758), Сойка)

- а) Кладка б/е 1 яйце: 31,2×23,0.

Рід Крук *Corvus Linnaeus, 1758*

158. Ворона сіра (*Corvus cornix* (Linnaeus, 1758), Серая ворона)

а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н, околиця с. Білий Яр. Гніздо на березі на висоті 20 м. серед заливних лугов і боліт. Лоток викладений шерстю. 26.04.1970 р. Колектор Гордт Б.Я.

В кладці 4 не насиджених яйця. Розміри: 41,0×28,0; 43,0× 29,2; 42,5×29,0;45,0×29,8.

б) Кладка б/е 2 яйця: 42,1×29,4; 41,9×28,9.

159. Ворона чорна (*Corvus corone* (Linnaeus, 1758), Черная ворона)

а) Киргизька РСР, Аламедінський р-н. Гніздо на арчі. 20.05.1974 р. Колектор Казанцев А.Н.

В кладці 3 яйця. Розміри: 47,0×28,5; 46,0×28,1; 44,0×29,0.

160. Крук (*Corvus corax* (Linnaeus, 1758), Ворон)

а) Росія, Томська обл., Верхньокетський р-н. Соснова вирубка біля краю болота. Гніздо в кроні сосни на висоті 20 м, із сухих тонких віток, сухої трави й лишайнику. Лоток викладений пухом. 16.04.1969 р. Колектор Гордт Б.Я.

В кладці 4 слабо насиджених яйця. Розміри: 47,0×31,5; 48,0×31,0; 47,5×32,5; 46,0×32,0.

161. Грак (*Corvus frugilegus* (Linnaeus, 1758), Грач)

а) Росія, Новгородська обл. м. Кресци. Колонія кубел в березовому лісі. 01.05.1987 р. Колектор Гордт Б.Я

В кладці 5 свіжих яєць. Розміри: 48,1×35,5; 49,0×35,1; 50,0×36,1; 51,2×36,0; 51,3×36,1.

б) Кладка б/е 4 яйця: 50,0×36,0; 51,1×36,2; 49,1×34,3; 48,8×36,0.

в) Кладка б/е 4 яйця: 49,9×36,1; 50,0×37,1; 50,0×36,0; 48,7×35,9.

г) Кладка б/е 4 яйця: 49,7×36,0; 49,0×37,2; 50,1×36,8; 49,8×36,4.

Рід Сорока *Pica Brisson, 1760*

162. Сорока (*Pica pica* (Linnaeus, 1758), Сорока)

а) Україна, околиця м. Запоріжжя, с. Бабурка. Зарослі чагарнику біля балки. Гніздо знаходилося на висоті 2,5 м. 07.05.1997 р. Колектор Гордт Б.Я. В кладці 5 слабо насиджених яєць. Розміри: 33,0×23,8; 32,5×22,5; 33,8×23,0; 32,4×23,7;33,2×22,8.

б) Кладка б/е 7 яєць: 32,0×22,1; 33,1×23,0; 32,4×22,6; 32,1×23,6; 31,8×22,9; 31,9×23,9; 32,0× 24,0.

- в) Кладка б/е 7 яєць: 31,9х23,9; 33,1х23,0; 33,0х23,8; 32,4х23,7; 31,8х22,9; 32,4х23,7; 33,9х23,0.
- г) Кладка б/е 7 яєць: 31,1х22,1; 33,0х22,8; 34,0х23,9; 31,1х23,0; 32,5х22,5; 31,8х22,9; 33,2х22,8.
- д) Кладка б/е 7 яєць: 33,2х22,9; 33,2х22,8; 33,7х23,1; 31,9х23,9; 31,7х22,9; 32,0х 24,0; 32,1х24,0.
- е) Кладка б/е 6 яєць: 31,1х23,8; 32,0х24,0; 32,1х23,8; 32,5х23,8; 32,6х22,6; 33,9х23,0.
- ж) Кладка б/е 6 яєць: 33,1х23,1; 32,3х22,7; 32,2х23,7; 32,5х23,7; 33,1х22,8; 33,2х22,9.
- з) Кладка б/е 6 яєць: 32,9х23,0; 33,1х23,0; 32,1х23,7; 32,4х22,7; 33,0х22,9; 33,2х22,8.
- и) Кладка б/е 5 яєць: 33,1х23,9; 33,0х23,8; 32,4х22,4; 33,7х23,1; 32,3х23,7.
- к) Кладка б/е 5 яєць: 33,1х22,8; 33,0х23,8; 32,5х22,5; 33,8х23,1; 32,4х23,6.
- л) Кладка б/е 5 яєць: 31,4х22,7; 33,0х23,9; 32,0х23,6; 32,3х23,8; 33,0х23,0.
- м) Кладка б/е 8 яєць: 32,8х23,9; 32,4х22,6; 32,1х23,6; 32,4х23,6; 33,2х22,9; 32,8х23,1; 33,2х23,0; 32,3х22,5.
- н) Кладка б/е 7 яєць: 33,0х22,9; 33,1х22,0; 33,3х23,6; 32,4х23,8; 33,1х22,7; 32,5х22,8; 32,8х23,6.

РЯД СТРАУСОПОДІБНІ *STRUTHIONIFORMES*

Родина Страусові *Struthionidae*

Рід Страуси *Struthio* Linnaeus, 1758

163. Страус африканський (*Struthio camelus* (Linnaeus, 1758), Африканский страус)

- а) Кладка б/е 1 яйце: 150,0х130,0.

РЯД НАНДУПОДІБНІ *RHEIFORMES*

Родина Нандуові *Rheidae*

Рід Нанду *Rhea* Brisson, 1760

164. Нанду північний або звичайний (*Rhea americana* (Linnaeus, 1758), Северный или обыкновенный нанду)

- а) Україна, Херсонська обл., Заповідник Асканія Нова. Травень 2007 р.
2 яйця: 135х94; 140х92.

РЯД КАЗУАРОПОДІБНІ *CASUARIIFORMES*

Родина Ему *Dromaiidae*

Рід Ему *Dromaius* Vieillot, 1816

165. Ему звичайний (*Dromaius novaehollandiae* (Latham, 1790), Обыкновенный эму)
а) Кладка б/е 3 яйця: 134×90; 135×88; 134×89.

НАУКОВО-ДОВІДНЕ ВИДАННЯ
(українською мовою)

Олександр Миколайович Коротя
Наталія Іванівна Лебедева

Каталог
Каталог гнізд, кладок та яєць птахів

Відповідальний за випуск	д-р біол. наук, проф. В.І. Домніч
Рецензенти	канд. біол. наук В.А. Костюшин канд. біол. наук І.С. Мітяй
Технічний редактор	канд. біол. наук В.Ю. Задорожня